

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักสารานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักสารานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสารานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล” เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักสารานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๓๖๗ คน ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย(Simple random sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสแกนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)และพบว่ามีความแตกต่างกันจึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ผลการวิจัยสามารถสรุปอภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕ มีอายุตั้งแต่ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ ประถมศึกษา ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖ มีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๑๑๖ คน มีรายได้ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านเมตตากายกรรม, เมตตาวชิกรรม, เมตตามโนกรรม, สีสสามัญญา, ฏิสสามัญญา, และสาธาณ โภคี ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคลผลการวิจัยพบว่า

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ด้านฏิสสามัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ด้านเมตตากายกรรม, ด้านเมตตาวชิกรรม, ด้านเมตตามโนกรรม, ด้านสาธาณ โภคี, ด้านสีสสามัญญา ไม่แตกต่างกัน

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .๐๕ คือด้านหลักด้านเมตตามโนกรรม สำหรับด้านอื่นๆ ตามความคิดเห็นของประชาชนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

๔. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประชาชนความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๕. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน การบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาพบว่า ในรายด้าน ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมด้านเมตตาทายกรรม และด้านทฎฐิสามัญญตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .๐๕ คือ ส่วนด้านเมตตาทายกรรม,ด้านเมตตามโนกรรม ,ด้านสราณ โภคิ,และด้านสลิสามัญญตามีความคิดเห็นในการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีรายได้ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดจากแบบสอบถาม บุคลากรได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑.๔.๑ ด้านเมตตาทายกรรม ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความเคารพอ่อนน้อม ถ่อมตนต่อประชาชนที่มาใช้บริการเท่าที่ควร ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ต่อการให้บริการของประชาชน ทำงานด้วยความล่าช้า จึงทำให้เสียเวลาในการให้บริการต่อประชาชน รวมจำนวน ๓๔ คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ควรมีโมตรจิตพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือประชาชนมากขึ้น ควรอ่อนน้อมถ่อมกายในการให้บริการ ควรมีมุขยสัมพันธ์ที่ดีต่อการให้บริการแก่ประชาชนมากขึ้น ควรทำงานให้รวดเร็วมากขึ้นเพื่อความสะดวกแก่ประชาชน ที่มาใช้บริการ รวมจำนวน ๑๕ คน

๕.๑.๔.๒ ด้านเมตตาทายกรรม ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ไม่มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบอย่างไมั่วถึงบางครั้งเจ้าหน้าที่มีการให้บริการด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ และไม่ซัดถ้อยซัดคำเท่าที่ควรรวมจำนวน ๒๒คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางราชการให้ประชาชนรับทราบอย่างไมั่วถึง เจ้าหน้าที่ควรพูดจาด้วยคำพูดที่สุภาพและซัดถ้อยซัดคำที่สมควรที่ควรพูดจาด้วยน้ำเสียงที่นิ่มนวลพูดจาสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมจำนวน ๑๖ คน

๕.๑.๔.๓ ด้านเมตตามโนกรรม ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ไม่นำใจในการให้บริการแก่ประชาชน

ไม่ให้ความร่วมมือในบางกิจกรรมไม่ยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้มาใช้บริการรวมจำนวน ๒๕ คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ควรมีน้ำใจต่อประชาชนเจ้าหน้าที่ควรให้ความมือทุกกิจกรรมต่างๆในชุมชนอย่างสม่ำเสมอเจ้าหน้าที่ควรยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้มาใช้บริการรวมจำนวน ๑๘ คน

๕.๑.๔.๔ ด้านสาธารณโภคี ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่เป็นคำถามปลายเปิด ด้านสาธารณโภคีดังนี้ไม่ตระหนักถึงความเดือดร้อนของประชาชนด้านสาธารณะ เช่น ไฟฟ้าไม่สว่างตามถนนในหมู่บ้านบางครั้งเกิดอุทกภัย ภัยพิบัติ ในชุมชนก็ไม่มี การช่วยเหลือ บางครั้งก็ไม่มี การช่วยเหลือส่งเสริมสวัสดิการต่างๆในชุมชนอย่างเหมาะสมและพอเพียงต่อความต้องการของประชาชน รวมจำนวน ๓๗ คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ความคิดเห็นที่เป็นคำถามปลายเปิดดังนี้ เจ้าหน้าที่ควรตระหนักถึงความเดือดร้อนของประชาชนด้านสาธารณะ เช่น ไฟฟ้าไม่สว่างตามถนน ซึ่งทำให้เกิดอันตรายขึ้นได้ เจ้าหน้าที่ควรให้การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ชุมชนที่ได้รับภัยพิบัติ หรือที่ได้รับความเดือดร้อนเจ้าหน้าที่ควรมีการช่วยเหลือส่งเสริมสวัสดิการต่างๆในชุมชนอย่างเหมาะสมและพอเพียงต่อความต้องการของประชาชนอีกผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก รวมจำนวน ๑๕ คน

๕.๑.๔.๕ ด้านศีลสามัญญตา ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่เป็นคำถามปลายเปิด ด้านศีลสามัญญตา ดังนี้บางครั้งเจ้าหน้าที่มีการบริหารงานไม่ซื่อสัตย์ สุจริต บางครั้งเจ้าหน้าที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมต่อจริตประเพณีที่ดีงาม บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคล รวมจำนวน ๒๑ คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ความคิดเห็นที่เป็นคำถามปลายเปิดดังนี้เจ้าหน้าที่ควรมีความซื่อสัตย์ สุจริตและรักษากฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เจ้าหน้าที่ควรมีความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีควรให้ความเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลรวมจำนวน ๑๗ คน

๕.๑.๔.๖ ด้านทฎฐิสามัญญตา ประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ที่เป็นคำถามปลายเปิด ด้านทฎฐิสามัญญตาดังนี้บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของประชาชน บางครั้งเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อประชาชนบางครั้งเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นขัดแย้งต่อประชาชน รวมจำนวน ๒๒ คน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การ

บริหารส่วนตำบลขอนแก่น ความคิดเห็นที่เป็นคำถามปลายเปิดดังนี้เจ้าหน้าที่ควรให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเจ้าหน้าที่ควรมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง เจ้าหน้าที่ควรปรับความคิดเห็นให้ตรงกับประชาชนรวมจำนวน ๑๓ คน

๕.๑.๕ แนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นว่าสรุป

๕.๑.๕.๑ ด้านเมตตาการุณกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อยู่ร่วมกันแบบครอบครัว และมีการให้บริการประชาชนเหมือนกับการให้ความช่วยเหลือญาติ พี่ น้อง หรือคนในครอบครัวของตน มีเมตตา มีไมตรีจิต ต่อกันทั้งการกระทำ ในเพื่อนสมาชิก และประชาชนโดยทั่วไป คือช่วยเหลือกิจธุระด้วยความเต็มใจ จริงใจ และแสดงกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๕.๑.๕.๒ ด้านเมตตาวัจกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น เน้นการให้บริการที่เท่าเทียมกัน พุดจาไพเราะอ่อนหวาน ทั้งต่อบุคลากร เจ้าหน้าที่ และประชาชนโดยทั่วไป คือช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ สอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี มีมิตรไมตรี กล่าวแต่จากสุภาพ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลังไม่พุดจาให้ร้ายผู้อื่น ไม่ใช้คำพุดทำร้ายผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเสียหาย ด้วยการโกหก ให้ผู้อื่นเสียหาย การใช้คำพุดส่อเสียด ถากถาง เยาะเย้ยหรือกล่าวโทษผู้อื่นโดยไม่เป็นความจริง ดังคำที่กล่าวว่า “ไม่ขายน้อง ไม่ฟ้องนาย”

๕.๑.๕.๓ ด้านเมตตาภินิหารกรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า บุคลากร เจ้าหน้าที่ต้องมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร คิดต่อกันด้วยเมตตา คือมีจิตใจปรารถนาดี คิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกันมีเมตตา มีไมตรีจิตต่อกันอย่างจริงใจ คือตั้งจิตปรารถนาดี ต่อกัน คิดหาสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตาท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส มีความชื่นชมยินดีต่อกัน พัฒนาจิต เริ่มต้นจากจิตใจที่เบิกบานสู่จิตใจที่สงบ และอิสระในการพิจารณาจัดการสิ่งใดต้องคำนึงถึงจุดยืนของผู้อื่น

๕.๑.๕.๔ ด้านสาธาณภักดี

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ยึดหลักที่ว่า “ได้มาแบ่งกันกินแล่งกันใช้” คือแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดย ชอบธรรม ไม่ช่วงชิงของส่วนรวมมาเป็นของตน

เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ สงเคราะห์แก่กัน ในหมู่ ผู้ร่วมงานด้วยกัน มีการใช้เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ของหน่วยงานอย่างประหยัด และ เหมาะสม มีการจัดสรรสวัสดิการ หรือการทำงานล่วงเวลาตามความเหมาะสม และเป็นธรรม แก่ทุกคน และได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนคือ หน้าหนาวมีการแจกจ่ายผ้าห่มให้กับครอบครัวผู้ยากไร้ หน้าร้อน ก็ให้บริการน้ำดื่ม น้ำให้ หน้าฝน ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยธรรมชาติ เช่น ช่วยสร้างบ้านที่ได้รับคามเสียหายพายุฝน

๕.๑.๕.๕ ด้านสวัสดิการ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า บุคลากรทุกท่านต้อง รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ หากถูกตำหนิในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ยินดีปรับปรุงตนเองและยังปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็ม กำลังความสามารถ เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่แล้วต้องมีมุ่งมั่นทำงานจนสำเร็จด้วยดี

๕.๑.๕.๖ ด้านทฤษฎีสามัญญา

ผู้ให้สัมภาษณ์มีแนวทางว่า มีการปรับความเห็นเข้ากันได้ คือเคารพรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเห็นชอบร่วมกันตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกันก่อนปฏิบัติงาน จะมีการประชุม และวางแผนการ ทำงานอยู่เสมอเมื่อการปฏิบัติงานมีปัญหา ก็จะมีการประชุมแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและมีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

๕.๒.๑ จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักสาราณิธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดความคิดเห็นของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$) ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการทำงานด้วยความเมตตาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและมีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างให้กับสังคมได้ เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีความเอาใจใส่ประชาชนมอบสิ่งของตามวาระต่างๆให้กับชุมชน ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูนนทวิวัฒน์วิธมโม (มีนุสรณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสาราณิธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า เทศบาลตำบลปลายบางได้บริหารงานตามหลักสาราณิธรรมทั้ง ๖ ด้านโดยภาพ

รวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๖๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารตามหลักสาราณิยธรรม ๖ อยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณิยธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง มีความคิดเห็นแตกต่างกันตามเพศ และอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณิยธรรม ๖ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสาราณิยธรรม ๖ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ปฏิเสธที่ตั้งไว้ในด้านเมตตามโนกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับการบริหารตามด้านเมตตามโนกรรมมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลปลายบางให้ความสำคัญในเรื่องของการตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในด้านดีมีหน้าตาขี้นยิ้มต่อกัน ในด้านทฤษฎีสัมมัญญาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า มีการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรม ๖ ด้านทฤษฎีสัมมัญญาอยู่ในระดับปานกลางคือ เจ้าหน้าที่พัฒนาคนให้เป็นผู้รู้ผู้มีความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับมากทุกข้อมานำมาอภิปรายในรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านเมตตากายกรรมจากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณิยธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ด้านเมตตากายกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการทำงานโดยไม่เบียดเบียน กดขี่ประชาชน และไม่หลงระเหิรในอำนาจ ให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุข มุ่งทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น จึงมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนายสุริยา อธิวิทย์กุล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นนั้นมีการช่วยเหลือประชาชนมีความรักความเมตตาต่อกันช่วยเหลือซึ่งกันมีเมตตาต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง เปรียบเสมือนดังญาติมิตรของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัส ปันธิ ได้วิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การประยุกต์หลักสาราณิยธรรมในการบริหารงานบุคคลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทั้งนั้น เริ่มตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าสู่องค์กรกระทั่งพ้นจากองค์กรไป ซึ่งการบริหารงานยึดหลักระบบราชการ โดยอาศัยกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่างๆมาเป็นพื้นฐานในการบริหารงานบุคคล นอกจากนั้นยังเอาระบบคุณธรรมจริยธรรมและการบริหารแบบธรรมาภิบาลมาเป็นฐานในการดำเนินงานยังได้ยึดหลักแห่งสังฆธรรมตามปณิธานและภาษิตประจำมหาวิทยาลัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะสร้างบุคลากรทุกฝ่ายให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ อยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขมีความรัก

ความเมตตาช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสำคัญในหมู่คณะมีการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองจนสามารถเป็นที่ยอมรับเคารพนับถือเป็นผู้ที่สามารถ ครอบครองและครองงานได้ซึ่งสอดคล้องกับหลักสาราณียธรรม๖ประการของพระพุทธศาสนากล่าวคือเป็นการแสดงความรักความเมตตาต่อกันสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูล ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ดีงามมีความหวังดีปรารถนาดีต่อกันให้ความอนุเคราะห์หรือช่วยเหลือแบ่งปันกันยึดมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดีตามกฎหมายแบบแผนวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ตลอดจนการมีความคิดเห็นที่เกื้อกูลกันเป็นไปในทำนองเดียวกันเมื่อปรึกษาหารือกันตลอดเวลาโดยหลักสาราณียธรรม๖ประการนั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สามารถนำมาประยุกต์ในการบริหารงานบุคคลได้เป็นอย่างดีในทุกระดับ ทั้งผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาตัวเองเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประสบความสำเร็จและพัฒนามาโดยตลอด

๒. ด้านเมตตาจริกรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาจริกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการกล่าววาจาปรารถนาดีกับผู้มาใช้บริการแนะนำชี้แจงรายละเอียดให้ทราบถึงถ้อยคำด้วยวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ให้รับทราบใช้ถ้อยคำวาจาสุภาพอ่อนหวาน คือวาจาที่เป็นจริงไพเราะ ถูกกาลเทศะ สร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชน บริหารงานตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน ดังนั้นจึงมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนายสุพจน์ ทองประดิษฐ์ นักวิชาการประชาสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และกล่าววาจาที่สุภาพกับผู้มาใช้บริการ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ดิขวงศ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติประชาชนต่อการให้บริการในหน้าที่ของฝ่ายปกครอง” พบว่า ฝ่ายปกครองหรืออำเภอควรเร่งเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนเกิดความสำนึกในหน้าที่ของการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” นอกนั้นควรมีการให้เจ้าหน้าที่บริการประชาชนและเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์บนที่ว่าการอำเภอ ตั้งแต่ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. รวมไปถึงการจัดกล่องรับความคิดเห็น ทำบอร์ดติดป้ายประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนที่มาติดต่องานได้รับทราบข้อมูลข่าวสารตลอดจนถึงขั้นตอนต่างๆ ในการขอรับบริการแก่ประชาชนเป็นไปด้วยความเร็วเกิดความเข้าใจที่สละหว่างข้าราชการกับประชาชน

๓. ด้านเมตตาโมกกรรม จากการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเมตตาโมกกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$)ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การ

บริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการส่งเสริมศีลธรรมแก่เยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติดให้เป็นคนดีของสังคมให้เกิดจริยประชาชนที่มาติดต่อและต้อนรับด้วยไมตรีมิตรยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอด้วยใจที่บริสุทธิ์มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน เอาใจใส่ความสุขทุกข์ของประชาชนในชุมชนโดยไม่เลือกปฏิบัติตามลำดับก่อนหลังดังนั้นก็มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนายสุนทร รัตนพันธ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่า บุคลากร เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่รับใช้บริการกับและชาชนที่มาใช้บริการด้วยความเอาใจใส่ยิ้มแย้มแจ่มใสแก่ผู้ใช้บริการด้วยความเต็มใจ และสอดคล้องกับวิจัยของศุภศิลป์ ไทยปรีชา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) สาขานครปฐม” โดยการศึกษาระดับความพึงพอใจและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ จำแนกคุณสมบัติส่วนบุคคล ใช้ลูกค้าที่เข้าใช้บริการที่ธนาคาร จำนวน ๔๐๐ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าที่เข้าใช้บริการของธนาคาร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ความพึงพอใจของพนักงานอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

๔. ด้านสาธารณโภคิ จากการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสาธารณโภคิ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$)ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ดูแลและป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ อย่างทั่วถึง มีการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการของประชาชนด้วยความเป็นธรรมแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ให้แก่ผู้ขาดแคลนด้วยความยุติธรรม จัดสรรประโยชน์ต่าง ๆ ที่ชุมชนสมควรจะได้ ให้เสมอภาค ดังนั้นจึงมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนายเฉลิมศักดิ์ ศิริวงศ์ผู้อำนวยการกองช่างองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการออกตรวจพื้นที่ในการช่วยเหลือชุมชนอย่างสม่ำเสมอและช่วยบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและจัดสรรสวัสดิให้กับชุมชนและสอดคล้องกับวิจัยของจารุทธิ์ สุดาวงศ์ ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการพัฒนาชนบทมากในด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และมีบทบาทน้อยในด้านเศรษฐกิจ พบว่าสถานภาพการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท

๕. ด้านศีลสามัญญตา จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัด

ร้อยเอ็ด ด้านจิตสำนึกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$)ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ไม่เลือกปฏิบัติให้บริการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยปราศจากอคติไม่ถือถือสิทธิใดๆที่กระทำให้เกิดความเดือดร้อน มีคุณธรรมและศีลธรรมตั้งอยู่ในความถูกต้องไม่ประพฤติดิจจริตประเพณีที่ผิดงาม มีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัยในตนเอง รักษากฎระเบียบที่ตั้งไว้ มีความประพฤติดี ทางกาย วาจา และใจ ดังนั้นจึงมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนางอนันดา ศรีรัตนประสิทธิ์ ผู้อำนวยการกองคลังองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานนั้นความประพฤติของพนักงานอยู่ในระดับดี รักษากฎระเบียบ วินัย มีคุณธรรมช่วยเหลือ ในเวลาทำงานและนอกเวลาเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนได้ สอดคล้องกับวิจัยของปรากฏ บุตรโยจันโท ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” พบว่า การปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากซึ่งการประ พฤติตนจะต้องปฏิบัติตัวดีจึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรม ซึ่งส่งผลให้เป็นที่ยรัก นับถือ ยกย่อง ศรัทธาของครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

๖. ด้านทฤษฎีสำนึกอยู่ จากการศึกษ พบว่าประชาชนที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านทฤษฎีสำนึกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$)ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น มีการจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น และรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นและแสดงความจริงใจไม่เอาัดเอาเปรียบมีการรับฟังความคิดเห็นของการปฏิบัติงานกิจกรรมต่างๆร่วมกับประชาชนเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันรับฟังปัญหาความเดือดร้อนเสนอ ได้รับการตอบรับไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหารับปรุงตามสภาพจริงดังนั้นจึงมีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ของนายสุนทร รัตนพันธ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นได้ให้สัมภาษณ์ว่ามีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ปรับความคิดเห็นเข้าหากัน คือ เคารพและรับฟังปัญหาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับวิจัยของ สมชัย ศรีศิริสิทธิกุล ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลเชียงคำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ การติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจ

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

๕.๒.๒. การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๒.๒.๑. ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะเพศ นั้นไม่มีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ เพราะการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามในรูปแบบคล้ายคลึงกัน โดยไม่แบ่งแยกตามเพศ จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นนั้น ไม่แตกต่างกัน

๕.๒.๒.๒. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีอายุต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะอายุนั้นไม่มีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ เพราะการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบแบบแผนที่ต้องกระทำได้ตั้งไว้ขององค์กร และมีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

๕.๒.๒.๓. ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ มีการใช้หลักสาราณียธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับการศึกษาต่างกัน แต่มีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสาราณียธรรมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาไม่มีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ เพราะการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบแบบแผนที่ต้องกระทำได้ตั้งไว้ขององค์กร และการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่ต้องทำร่วมกันในองค์กร

๕.๒.๒.๔ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รหัส แสงผ่อง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของ

กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีกระบวนการบริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

๕.๒.๒.๕ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีรายได้ต่างกัน แต่มีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาไม่มีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ เพราะการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎระเบียบแบบแผนที่องค์กรได้ตั้งไว้ขององค์กร

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

๑.ส่งเสริมให้มีการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่หลงระเหิรในอำนาจและเบียดเบียนประชาชนให้เดือดร้อน

๒.ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นร่วมกับชุมชนให้รับทราบ ด้วยวาจาที่สุภาพอ่อนหวาน เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชน

๓.ควรเอาใจใส่ความสุขทุกข์ของประชาชนในชุมชน ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

๔.ควรจัดสรรประโยชน์ให้กับประชาชน รู้จักเอื้อเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม รู้จักให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึง

๕. ควรส่งเสริมให้มีกฎระเบียบ วินัย ความประพฤติ ให้ให้บริการประชาชนเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

๖. ควรมีการมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเรื่องเดือดร้อนต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนและนำไปแก้ไขพัฒนาตามสภาพความเป็นจริง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักสราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ ใน
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักสราณียธรรม มาใช้
ในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ทราบระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบลว่าอยู่ในระดับใด

๓. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ ในการบริหารงาน ตาม
หลักสราณียธรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น สัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสังเกตการณ์โดย
มีส่วนร่วม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนได้ อย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน

๔. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหรือองค์กรอื่นๆ

๕. ควรศึกษาเรื่องจิตสาธารณะในการจัดสรรผลประโยชน์กับชุมชนขององค์การ
บริหารส่วนตำบล